

z njegovega obraza. Ves napor okoli njega je bil zaman. Čez nekaj minut je umrl. Njegovo smrt smatrajo za božjo kazen.

Obsodba radi nasilnega odvzema 1200 din. Lani 31. avgusta je vzel 31 letni zidar Franc Stepišnik iz Gorisnice pri Ptujju že pokojnemu posestniku Jakobu Vesenjaku v Zamušanskem gozdu nasilnim potom iz listnice 1200 din. Stepišnik je bil obsojen v Mariboru v minulim tednu na tri leta težke ječe.

Resnica je vendarle prišla na dan! V Celju sta bili lani 3. januarja obsojeni: 24 letna Marija Višner na 15 let ječe, njena 20 letna sestra Ana pa na 12 let. Višner Ana je umorila iz naslade štiri otroke in med temi dva sinčka svoje sestre Marije. Ana je trdila pred sodniki, da jo je nagovorila k groznemu dejanju njena sestra Mari-

ja, kateri je prisodilo sodišče radi večje krivde 15 let. Višner Ana so odvedli v Begunje po obsodbi v tamošnjo žensko kaznilnico. Tamkaj je izpovedala Ana sestri prednici, da je krivo pričala zoper svojo sestro in da hoče to popraviti, ker je bila pri sv. spovedi in prejela naročilo, da mora zločin krivega pričevanja popraviti na merodajnem mestu. Dne 9. februarja se je vršila na okrožnem sodišču v Celju obnovitvena razprava, na kateri je bila Marija Višnar oproščena ter puščena na svobodo.

Za uboj tri leta. Zadnje dni se je zagovarjal pred kazenskim senatom v Celju na tajni razpravi 19 letni hlapec Albert Obrulj iz Resnika pri Zrečah. Imenovan je na Novega leta letos v Rebernikovi gostilni pri Sv. Kunigundi blizu Zreč smrtno zabodel Franca Videčnika. Obrulj je bil obsojen na tri leta ječe.

Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po hudi zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Med dohodki so na prvem mestu doklade, kojih donos je preračunan nekoliko višje radi zvišanja davčne podlage, kar je v zvezi z zadnjo reformo neposrednih davkov. Skupni donos doklad je preračunan na 69.717.000 dinarjev (v tekočem proračunu na 68.342.500 dinarjev). Doklade ostanejo neizpremenjene: 50% občna, 5% cestna, 5% zdravstvena in 35% šolska doklada. Delež na skupnem davku na poslovni promet, pri katerem je banovina najbolj krivično prikrajšana, ostane neizpremenjen na 2,9 milijona dinarjev. Trošarine ostanejo skoro neizpremenjene ter znašajo 40,4 milijona dinarjev. Donos davkov in tako je tudi ostal skoro neizpremenjen, namreč 19,4 milijona dinarjev.

Banovinski proračun je sestavljen zelo skrbno, podrobno ter ustrezajoče dojamskim potrebam v sedanjih težkih časih.

Banovinski proračun za leto 1940-41

Razprave banskega sveta naše banovine so bile zadnja leta na višini resnične parlamentarne korporacije. Banski svetniki so dobili tudi letos priliko, da izrazijo svoja mnenja ter stavijo svoje predloge v razpravi o posrednih točkah novega proračuna, ki znaša 139.631.260 din, kar pomeni, da je v primeri s sedaj veljavnim proračunom (1939/40) povešan za 2,8 milijona dinarjev.

Izdatki se razdele na posamezne oddelke takole: občni oddelek in glavna pisarna din 7.152.280, upravni oddelek 1.758.200 din, kmetijski oddelek 10.273.420 din, prosvetni oddelek 26.364.700 din, tehnični oddelek din 39.988.070, oddelek za socialno politiko in narodno zdravje 12.938.060 din, finančni oddelek 18.035.620 din, oddelek za trgovino, obrt in industrijo 3.956.170 din, prispevek banovinskim zavodom 16.364.740 din, proračunski rezervni kredit 3.000.000 din.

Kmetijski oddelek izkazuje v glavnem iste postavke kot za tekoče proračunsko leto. Odpadla je postavka »gospodarstvo z gnojem«, in sicer prispevki za ureditev gnojlišč v znesku 250.000 din ter prispevki za nabavo sesalk v višini 50.000 din. Na 315.000 din so bili od 200.000 din povečani izdatki za mlekarstvo. Znatno je bila povečana podpora za pospeševanje kmečkega ter delavskega vrtarstva, in sicer od 10.000 na 100.000 din. Za 50.000 din bodo povečane podpore združenim organizacijam. Med izrednimi izdatki je postavka 150.000 din kot povračilo Pokojninskemu skladu banovinskih uslužbencev za predujmovna izplačila in prispevek za zgradbo stanovanjskega poslopja »Kmetijske poskusne in kontrolne postaje«. Tudi postavka 100 tisoč dinarjev kot prispevek za ureditev banovinske kleti v Ljubljani je nova. Nekoliko povečani so bili v novem proračunu izdatki

za veterinarstvo in tako tudi za gozdarstvo, za urejanje hudoournikov in za komisijo za agrarne operacije. Pri tej je nova postavka 30.000 din, in sicer podpore za kultiviranje belokrajinskih steljnikov. V celnem so bili izdatki kmetijskega oddelka brez zavodov zvišani od 9,84 milij. din na 10,27 milij. din.

Posvetu

Za Avstrijo je zginila še »Ostmarka«. Ko je bila priključena Avstrija Nemčiji, so jo prekrstili iz Berlina v Ostmarko (vzhodno krajino). Ostmarka je imela svojo deželno vlado na Dunaju, kjer je prebival vrhovni državni namestnik za vso pokrajino. Pred nedavnim je prenehala tudi Ostmarka z avstrijskimi deželami, ki so že bile prej preimeno-vane v »Reichsgaue« (državna okrožja) z namestniki na čelu, ki so bili istočasno voditelji strankine edinice in v podrejeni dunajski deželni vladi. Od 1. februarja so podrejene avstrijske dežele kot državna okrožja državnemu vodstvu v Berlinu. Nekdanja avstrijska cesarska prestolnica Dunaj je danes samo še sedež malopomembne upravne edinice, kakor sta Celovec ali Gradec.

Novo jamstvo za mir na Balkanu na vidiku. V ospredje sili načrt za sklenitev posebne črnomske zveze, pri kateri bi sodelovale Turčija, Bolgarija in Romunija. Ta zveza bi bila branik proti prodiranju sovjetske Rusije na Balkan. Čeravno ne nameravati zavzeti sovražnega stališča napram Rusiji ne Bolgarija in ne Romunija in se zaenkrat radi prezaposlenosti na Finskem ni bati sovjetskega vpad na Balkan, so vendar vladni krogi v Bukarešti prepričani, da bi črnomska zveza

predstavljala novo jamstvo miru na Balkanu. Črnomska zveza bi bila seve povsem neodvisna od Balkanske zveze.

Francoski komunisti pod obtožbo. 44 francoskih komunističnih poslancev se mora zagovarjati pred pariškim vojaškim sodiščem. Obtoženi so, da so kljub prepovedi državnih oblasti začeli in nadaljevali z obnavljanjem razpuščene komunistične zveze ter se s tem pregrešili zoper najvišje državne interese v sedanji nevarni dobi.

Zoper brbljanje. Slabost človeške narave je brbljanje in čenčanje. Ni ta slabost svojiska samo ženskemu spolu, marveč tudi moškemu. V nekem oziru je prazno čenčanje med moškim spolom še nevarnejše, ker se rado pokriva v obleko visoke politike. Za takšno brbljanje dajejo sedanje mednarodne razmere dovolj povoda in tvarine. V sedanjih prilikah mnogoteri nastopa v ulogi namišljenega velikega državnika in vojskovodje. Stvar bi ne bila sama po sebi nevarna, če ne bi bilo ušes, ki so sovražna državi in njeni dobrobiti. Takšna ušesa veliko več slišajo, kot se je v resnici govorilo, in o tem dalje poročajo. Takšnih ušes se najde povsod, v izobilju jih je tudi v naši državi. Narodni voditelj dr. Korosec je v svoji noveletni poslanici Slovincem

pričal, ali je orožje nabasano. Ko se je uveril o tem, je stopil pred deklico. Glavo je nekoliko sklonil ko bik ko napada in brezčutno dejal:

»Kaj sem storil s tvojim očetom? Kaznoval sem ga kot zločinca.«

Nataša je zateturala in se naslonila na steno. Pogleda ni odmaknila od šubina.

On je spet stopil pred njo. Nepremično jo je gledal.

»Kak zločinec je bil moj oče?«

»Tat!«

Nataši se je zdelo, da so se tla zazibala pod njenimi nogami. Bala se je, da se bo zdaj zdaj zrušila.

»Da, tat,« je nadaljeval šubin. »Zasačil sem ga, ko je nesel z ribami napolnjeno košaro.«

Zasmejal se je in pikro rekel:

»Ah, sedaj se veče ne čudim, da si ti sveža in lepa ko kaka boljševisvika. Oče te je pital s dnjestrskimi ribami, ki sem jih jaz dal loviti za tovariše delavce v Jaski. Lepo hčer je hotel imeti. Uspelo mu je.«

Naglo je pomislil, da Karanzin ni zaslužil brce v trebuh, ko mu je bil predlagal, naj bi Natalijo zamenjal z Natašo.

»Molči!« je zavpila Nataša.

Šubin se je zasmejal.

»Ali si pozabila, pred kom stojiš?« je vprašal dostojanstveno in je pri tem izbežal nrsi ter dvignil glavo.

»Ne, nisem pozabila! Stojim pred enim strahopetcem.«

»Pazi na besede!« je požugal predsednik vaškega sovjeta.

»Čemu? Bolje je, če bom mrtva kakor živa v tvojem prokletem rdečem peklju!«

»Tako misliš?«

»Da!«

»Potem mi bodi hvaležna, da sem tvojega očeta rešil tega, kar ti smatraš za rdeči pekel.«

»Kje je?«

»Ne boš ga več videla.«

»Mrtev je?«

»Mrtev!«

»Ah!...« je zaječala.

Sedaj je bilo konec njene navidezne moči in odločnosti. Vsa se je tresla. Z grozo v očeh je strmela v šubina.

»Ti si ga ubil?« je vprašala zamolklo.

»Da, jaz!« je mirno odgovoril.

Nataša je še enkrat zbrala moči, dvignila je roke in se zagnala proti šubinu. Ta je segel v žep. Prijel je za samokres.

»Varuj se!« je dejal kratko.

Nataša je spustila roke. Moči so ji spet opešale.

(Dalje sledi)

ki jo je zmožna lastovka. Iz nekega gnezda z na pol odraslimi mladici so odvedli samico z avtom v 132 km oddaljen kraj in so jo tam izpustili. Po 43,5 minute je lastovka sedela spet na svojem gnezdu v Lanzu. Za polet nazaj je rabil torej povprečno brzino 176 km na uro.

Čudna usoda

V Csoru na Madžarskem je 40 letnega poljedelca Jožefa Mikosa v peščeni jami zasulo. Njegov brat, ki je delal z njim, ga je sicer potegnil iz strašnega položaja, toda Mikos je dobil tako težke poškodbe, da je med prevozom v bolnišnico umrl. Usoda je hotela, da je Mikoševa žena v isti uri, ko je izgubila moža, rodila svojega četrtega otroka — dečka.

resno opozoril na takšne ljudi. Njegovo opozorilo ni ostalo brez uspeha. Uspeh je v tem, da ljudje bolj čuvajo svoj jezik, ki mu ne spuščajo vajeti, pazijo pa tudi bolj na sovražna ušesa. Z istim pojavom kot pri nas imajo tudi posla v Angliji. Tudi v tej državi visoke kulture se nahajajo ljudje, ki nimajo dovolj discipliniranega jezika in ki z njim ogrožajo interese narodne brambre. Zato je proti brbljanju takšnih ljudi začela nastopati organizirana javnost. Izdali so se v ogromni nakladi letaki, ki poučujejo narod o nevarnosti nepremišljenega govorjenja. Posebno se opozarjajo ljudje na to, kako nevarno je govoriti o mobilizaciji, o vpoklicih vojaških obvezancev na vaje, o oboroževanju, o municiji, o gibanju ladij, letal itd. Dva in pol milijona letakov te in slične vsebine je bilo te dni izdanih v Angliji. Mnogo jih je tudi bilo poslanih v angleške kolonije in dominijone. Čeprav se pri nas še ni smatralo za potrebno izdajati letake zoper nepremišljeno brbljanje, potrebno pa je, da se vsaj zoper hudobne povzročevalce in razširjevalce neresničnih in državnim koristim škodljivih vesti postopa z vso odločnostjo.

Komunisti v Rusiji — manjšina. Nad ruskim ljudstvom vlada z nasiljem komunistična stranka, ki si v teku 23 let, kar vlada nad Rusijo, ni mogla pridobiti zaupanja ljudstva. To dokazuje izid občinskih volitev, ki so se nedavno vršile v Rusiji (z izjemo vzhodne Poljske, ki jo je zasedla Rusija, in Karelijske ožine, ki je radi vojne s Finci v voj-

nem stanju). Rezultat občinskih volitev v sovjetski Rusiji je tale: izmed izvoljenih občinskih odbornikov pripada komunistični stranki 31.41%, 68.59% izvoljenih kandidatov pa je izven komunistične stranke. V mestih so komunisti zavzeli 43—50% odborniških mest. V sami Moskvi imajo komunisti 699 odbornikov, 703 pa je izvenstrankarjev. Po tem takem niti v ruski prestolnici ni komunistične večine. Na vaseh pa je odstotek nekomunističnih odbornikov še veliko večji kot v mestih in industrijskih krajih. To je dokaz, da rusko ljudstvo v svoji veliki večini odklanja komuniste. Razmere v Rusiji dokazujejo, da je komunizem kot gospodarski, politični in državni sestav nemogoč. Če ga odklanja rusko ljudstvo, bi ga vsak narod z višjo kulturo že davno končno veljavno moral pregnati iz svoje srede. Ako bi se vojne razmere obrnile v škodo sovjetov, bi to moglo postati usodno tudi za notranje razmere sovjetske Rusije.

V Ameriki grade zračne orjake. V Kaliforniji v Združenih državah Severne Amerike gradi tovarna letal »Douglas« orjaško letalo za bombardiranje, ki bo nosilo ime tovarne. Bombarder bo imel šest motorjev, ki bodo proizvajali 1200 konjskih sil moči. Goriva bo vzelo s seboj za 8000 km poti in bo zmožno z 20.000 kg (20 tonami) bomb preleteti brez pristanka 10.000 km dolgo pot. Zračni orjak bo tehtal 80 ton. Ta orjak bo najbrž dan na razpolago zaveznikom (Angliji in Franciji).

Kratke tedenske novice

V Bosni in Srbiji je začelo vodstvo zemljoradniške stranke med ljudstvom veliko akcijo proti državni trošarini na alkoholne pijače.

Novo nemško tajno vojno sredstvo, katerega je Hitler že večkrat napovedal v svojih govorih, je po mnenju francoskih strokovnjakov nov strupen plin, s katerim bi radi Nemci pregnali francoske čete iz Maginotove črte.

Nemčija bo vzela s 1. marcem iz prometa vse niklaste kovance po eno marko in 50 pfenigov in jih bo nadomestila z aluminijastim denarjem. Radi zapore na morju so ostali Nemci brez nikla, ki je neobhodno potreben za oboroževanje.

Francija ima pod orožjem šest in pol milijona mož. Na francoski meji je postavljenih nad 18 milijonov metrov žičnih ovir.

Velika Britanija bo imela oboroženih ob koncu leta 1940. pet milijonov ljudi.

Tretji oddelek kanadske vojske je došel od nemških podmornic nesovirano 8. februarja v neko angleško luko, kjer se je izkrcal.

Angleška in francoska vojska skupaj sta izgubili v prvih petih mesecih vojne 1500 mož. V svetovni vojni leta 1914. je imela francoska armada sama v istem razdobju 720.000 smrtnih žrtev.

Od začetka vojne znašajo zavezniške in nevtralne izgube na morju 274 ladij, od tega 143 angleških, 14 francoskih in 117 nevtralnih — trdijo Angleži in zanikajo nemško trditve o uničenju 409 zavezniških in nevtralnih ladij.

Združene ameriške države so dovolile Finski posojilo sto milijonov dolarjev, to je šest milijard dinarjev za nabavo ameriškega blaga.

Stirje divizijski in 12 brigadni generalov je zadnje dni odlikoval Stalin radi »sijačnih sovjetskih uspehov na Finskem«.

Irska nasilneža Barnes in Ricards, ki sta bila lani avgusta obojena na smrt, ker sta zakrivila eksplozijo, pri kateri je bilo ubitih pet oseb, sta bila sredi minulega tedna v Burminghamu na Angleškem obešena.

Rudniška nesreča v premogovniku pri Martie-u v Belgiji je zahtevala 25 smrtnih žrtev.

Vsled deževja sproženi zemeljski plaz je zasul v španskem mestecu Puentes de Cesna pri Granadi več hiš in je bilo 19 ljudi ob življenju.

V francoski armadi služi — kakor poroča francosko časopisje — 17.000 duhovnikov. So na raznih vojaških položajih. Med njimi so častniki, podčastniki in navadni vojaki. Udeležujejo se tudi bojev in jih je precej že padlo, mnogo pa je tudi že odlikovanih.

Finci so uničili ali zajeli doslej 644 sovjetskih tankov, sestrelili 331 sovjetskih letal, zaplenili 208 topov, ki so večidel uporabni, 502 tovarna avtomobila, 63 poljskih kuhinj, ki so večinoma v dobrem stanju, 28 oklopnih avtomobilov, 20 velikih traktorjev in 1550 živih konj. 40 tankov uporablja sedaj finska vojska v borbah proti Rusom-lastnikom. Finske vojne sile so potopile nadalje tri sovjetske vojne ladje in eno podmornico. Sovjetske izgube cenijo na 200.000 vojakov.

Organiziran kmetijski stan je trdnjava Finske

Pri napadu Rusije na Finsko skuša komunistična propaganda svetu, predvsem pa Fincem, dokazati, da hočejo Fince le odrešiti in jim pripomoči k boljšemu življenju. Toda Finci kot kmečki narod so za to propagando gluhi, ker ljubijo svojo zemljo, predvsem pa svobodo posameznika, ki je prinesla Fincem zavidanja vreden napredek, katerega ne more pokazati Rusija s svojim neurejenim nasilnim državnim ustrojem.

Tajno finskega junaškega odpora nam odkrije vpogled v organizacijo finskega kmetijstva. Podnebje in zemlja Finske za kmetijstvo nista ugodna. Kmečki stan sestoji iz malih posestnikov, kar življenje napravi še bolj težavno in zahteva medsebojno pomoč. Od tod izvira smisel finskega kmeta za disciplino. Finski kmet je najbolje združeno organiziran. Med članstvom vlada duh sodelovanja in vera v uspeh. Na tej osnovi je združni duh finskega kmeta zadobil okrog leta 1880.

svoj veliki polet. Pozneje, ko se je finsko združništvo tesno povezal s finskim ministrom za kmetijstvo, se je tako razvil, da šteje danes 5500 zadrug, v katerih sodeluje preko 800.000 članstva, to je 25% prebivalstva, kar obsega skoraj vse finske kmečke družine. Poslovanje teh zadrug znaša letno pet milijard finskih mark. Če gremo po finskih vaseh, vidimo povsod združne trgovine, ki imajo svoje centrale v glavnem mestu Helsinkih. Zadruga dobavljajo kmetom in delavcem vse, kar potrebujejo za življenje, ter prevzema in prodajajo kmetijske in delavske proizvode. Združništvo ima v Helsinkih sledeče centrale: Zadruga oskrbovalnih in prodajnih trgovin, Osrednja kmečka nakupovalna zadruga s 324 trgovinami, Osrednja mlekarna s 549 mlekarskimi zadrugami, Osrednja kreditna banka s 1299 kreditnimi zadrugami in 139.000 člani. Poleg omenjenih obstojajo še druge združne centrale, ki skr-

Varnostni klobuki

Že nekaj časa pripravljajo londonski damski frizerji novo pričesko, ki naj bi bila takšna, da je jeklene čelade, kakršne nosijo sedaj članice najrazličnejših ženskih organizacij, ne bi moglo pokvariti. Čas pa je zahteval tudi posebnosti glede moških klobukov. Najnovejši model teh klobukov imajo jeklene vložke, ki naj bi glave ščitili pred drobcem bomb in izstrelkov.

Delavska milica

Da bi preprečili beg komunističnih nasprotnikov, so v zasedenih vzhodnopolskih pokrajnih ustanovili tako imenovane rdeče delavske milice. Člani teh milic so do zob oboroženi. Po vseh cestah in potih se pojavljajo. Preiskuv-

Av gust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

*

»Tebe!« je ponovil Luka, dvignil glavo in pogledal deklo žalostno, tako žalostno, da jo je srce zbolelo. »Vidiš, jaz nisem berač, imel bom hišo in grunt, imel bom vse, človek bom, toda ti me dvigni s svojo roko! Ljudje pravijo, da dvigajo angeli dušo v nebo, dvigni ti mene na zemljo med ljudi, dvigni, prosim te za pet ran Kriščevih! Samo ti moreš, samo ti, jaz nočem druge, ne maram druge. Nikar se ne smeš, nikar se ne norčuj! To mi je prišlo od Boga v glavo, reci mi besedo, samo besedo!«

»Niti se smeš niti se norčujem, greh bi bilo. Toda rečem vam, Luka, pustite me; jaz nisem svoja, nevesta sem, slabo ste se namerili.«

»Nevesta? Ti? Čigava?« je kričnil Luka in vsa kri mu je udarila v lice.

»Z Androm Pavleковиčem, ki sem se mu v srcu že davno obečala.«

»Davno obečala! A jaz tega nisem vedel. Oh, oh! To mi je smrt, smrt!« je jecal Luka in lezel vase.

»Pojdite, Luka, svojo pot in Bog vam daj srečo!

34

Mene pa pustite! Vedela sem, da boste prišli; sosed Mato je to povedal mojemu očetu. Vi ste računali, toda vaši računi so bili krivi. Vsako srce gre svojo pot, a očetova nesreča ni pot do mojega srca. Vidite, jaz se ne smejim, kakor bi to druga storila, jaz ne kličem očeta, niti vas ne podim s palico, jaz vam samo pravim: Zbogom! Če imate dušo, boste lahko človek tudi brez mene.«

To je rekla in šla v hišo, Luka pa je ostal sam kakor ono drevo, ki je zraven njega stalo.

»Če imate dušo?« si je ponovil šepetaje. »Pa je nimam, nimam, čeprav sem jo imel; zdaj sem jo izgubil.«

Čelo se mu je zmračilo, z divjim očesom je pogledal proti hiši, pobral je denar, in kakor da ga hudobci gonijo, je zbežal čez polje daleč, daleč od Jelenja brez sledu...

Ljudje so se začudeno spraševali: Kje je Luka? Kam je izginil? Ali ga je zemlja požrla? Zaman. Toliko let je Luka v Jelenju preživel, vsak otrok, vsak pes ga je poznal na vasi, zdaj pa je čez noč izginil, kakor da ga nikoli ni bilo.

Najbolj so se čudili njegovi dolžniki in teh je bilo dosti v Jelenju. Kako da ne pride po denar, kako da jih ne terja za dolg?

Ali niso se dolgo spraševali, kmalu se jim je razjasnilo. Vkratkem jih je začel robiti gospod Radnič, ki mu je bil Luka vse zadolžnice prodal, robil in plenil jih